

۱. گزینۀ ۳ جمله ی ذکر شده در اصل پرسش، سه جزئی با متمم است زیرا فعل جمله (برمی خوریم) تنها گذر به متمم دارد و در میان گزینۀ ها نیز در شماره ی ۳ پرداختن به معنی توجه کردن و گذرا به متمم است.

۲. گزینۀ ۳ گوناگون و دانش پژوهان « دو واژه ی مشتق مرکب هستند / در گزینۀ ی ۳، گزارش نویسی » و در گزینۀ ی ۴، «جست و جو» مشتق مرکب هستند.

۳. گزینۀ ۱ فعل جمله تنها یک گذر دارد و آن هم گذر به مفعول است و روشن است که تنها گزینۀ ی ۱ درست است.

۴. گزینۀ ۲ ترکیبات وصفی: ۱- این روزنامه، ۲- هر روز، ۳- کودکان دوازده ساله، ۴- همان چاپخانه، ۵- چند دسته، ۶- دسته ی بزرگ

ترکیبات اضافی: ۱- نام روزنامه، ۲- سر زبان ها، ۳- مدیر آن، ۴- نام نسیم، ۵- نسیم شمال، ۶- زمان انتشار ۷- انتشار آن

۵. گزینۀ ۱ مشتق ها: ادبیات (ادب + ته + ات)، خواننده، بینش استعاری، گفتار، ادبیات، جایگاه - واژه ی بهتر ساده است چون

تصریفی

پسوند «تر» تکواژ تصریفی است. / مرکب : رمان نویس

مشتق مرکب ها: جهان بینی، ریشه یابی

۶. گزینۀ ۴ واژه های نادرست و شکل درست آنها چنین است: توطئه (توطئه)، وجاحت (وجاهت)، صواب (ثواب)، حوزه (حوضه)، لعامت (لناعت)

۷. گزینۀ ۲ زیرا که فعل «ندیدند» در معنای «به شمار نیاوردند، ندانستند، نپنداشتند و ...» است و بر پایه ی آموزه ی ک. زبان و ادبیات فارسی ۳. فعل گذرا به مفعول و مسند و سازنده ی جمله ی چهار جزئی با مفعول و مسند است.

۸. گزینۀ ۱ برش واژگان را بنگرید: با / پیشرفت / صنعت / و / گسترش / فنون / ارتباطات / اکنون / رسانه ها / ی / دیداری / و / شنیداری / به / کمک / محققان / آمده اند / تا / سرعت / و / دقت / پژوهش ها / را / بیفزایند (۲۹) واژه)

تکواژها را این گونه برش می زنیم:

با / پیش / رفت / و / صنعت / و / گستر / ش / فنون / ارتباط / ات / اکنون / رس / ان / ه / ها / ی / دید / ار / ی / و / شنید / ار / ی / ب / کمک / محقق / ان / آمده / ه / اند / تا / سرعت / و / دقت / پژوه / ش / ها / را / ب / افزای / ند / (۴۶ تکواژ)

۹. گزینۀ ۱ به شمار آوردن، نامیدن، خواندن، موسوم کردن و هر فعل دیگری که در این راسته ی معنایی باشد، سازنده ی جمله ی چهار جزئی با مفعول و مسند است؛ اما به خاطر داشته باشید که هر گاه فعلی مجهول گردد، یک گذر از آن کم می شود، چنان که در این جا، «به شمار می رود» مجهول است و مفعول در جایگاه نهاد محذوف نشسته است.

ما	بی سواد ی و را	عوامل اصلی فقر	به شمار می آوریم	مجهول	بی سواد ی و	عوامل اصلی فقر	به شمار می روند
نهاد	مفعول	مسند	فعل دو گذرا	نهاد	مسند	فعل یک گذرا	نهاد

۱۰. گزینۀ ۱ با / زبان / ساده / و / عامیانه / و / بهره گیری / از / لغات / متداول / و / رایج / در / میان / مردم / نوشته ها / ی / خود / را / شاخص / و / ممتاز / ساخت / (۲۶ واژه)

تکواژهای گزاره:

با / زبان / ساده / و / عام / ی / انه / و / بهره / گیر / ی / از / لغت / ات / متداول / و / رایج / در / میان / مردم / نوشت / ه / ها / ی / خود / را / شاخص / و / ممتاز / ساخت / (سی و چهار تکواژ)

لغت، لغۀ است که در هنگام پذیرفتن نشانه ی جمع «ات» فرآیند کاهشی واج روی می دهد. لیک سازمان سنجش «لغات» را جمع مکسر پنداشته و آن را یک تکواژ در شمار آورده که بر این بنیاد ۳۳ تکواژ خواهیم داشت.

۱.۱. گزینۀ ۳ واژه ها: منظور / از / نشانه / هر / موضوع / محسوس / است / که / بتواند / در / ذهن / تصور / ی

موضوعی / غایب / یا / نامحسوس / را / ایجاد کند / چنان / که / دود / نشانه ی / آتش / است / و / چراغ / قرمز / نشانه ی / خطر / و / منع / عبور / می باشد: ۳۹ واژه

تکواژها: منظور / از / نشان / ه / هر / موضوع / محسوس / ی / است / که / ب / توان / د / در / ذهن / تصور / ی

موضوع / ی / غایب / یا / نا / محسوس / را / ایجاد / کن / د / چنان / که / دود / نشان / ه / ی / آتش / است / و / چراغ /
— / قرمز / نشان / ه / ی / خطر / و / منع / — / عبور / می / باش / — : ۵۳ تکواژ

مجری طرح توسعه عدالت آموزشی

www.sanatishtarif.ir

۱۲. گزینه ۳ در این گزینه همه ی فعل ها ناگذر به مفعول هستند.

نشست / میروم / نمی رود

۱۳. گزینه ۲ «ذلت» به معنی پستی و خواری است، حال آنکه در این متن و در مترادف با واژه ی «سهو»، می بایستی واژه ی «زلت» لغزش و خطا، به کار می رفت. واژه ی «منسوب: گماشته شده، نصب شد» نیز مناسب نیست و کاربرد درست، واژه ی «منسوب: نسبت داده شده، است.

۱۴. گزینه ۱ ترکیب های وصفی: کلمات (موصوف) آسمانی (صفت)، صدای (موصوف) گرم (صفت)، همه (موصوف) جا (صفت)، همه (موصوف) کس (صفت)، همه (موصوف) چیز (صفت)، این (موصوف) ندا (صفت) (۶ ترکیب وصفی)

ترکیب های اضافی: کلمات (مضاف) قرآن (مضاف الیه)، صدای (مضاف) خواننده (مضاف الیه)، گوش (مضاف) جان (مضاف الیه)، گل های (مضاف) شادی (مضاف الیه)، گل های (مضاف) امید (مضاف الیه)، باغ (مضاف) خاطر (مضاف الیه)، خاطر (مضاف) کاروانیان (مضاف الیه) (۷ ترکیب اضافی)

۱۵. گزینه ۴ واژه های مشتق: نویسنده، دیده، شنیده، فرهنگی، اخلاقی، ارزشمند (مشتق دو وندی است: ارزش + ش + مند)، نوازش (۷ واژه) واژه های مرکب: نکته سنج، ژرف نگر، رهگذر، سفرنامه (۴ واژه)

واژه مشتق-مرکب: گوناگون (۱ واژه)

۱۶. گزینه ۳ تشریح (مضاف) مصلحت بنیان (مضاف الیه) ← اسم مرکب (ان وند تصریفی است)

۱۷. گزینه ۳ جمله ی چهار جزئی با متمم و مسند

گزینه ی ۲ = سه جزئی با مسند

گزینه ی ۴ = سه جزئی با مفعول

۱۸. گزینه ۴ مهمل (بیهوده) و گذارد، در متن غلط آمده. به خاطر داشته باشید که هر گاه «گذاردن / گزاردن» با نهادن یا سپری کردن قابل تعویض باشد با «ذ» و در موارد دیگر با «ز» نوشته می شود. برای مثال: قانون گذار (آن که قانون می نهد)، عمر گذار (آنکه عمر را پشت سر می نهد، سپری میکند)، راه گذار و ... و در موارد دیگری که معنای ادا کردن، به جای آوردن، انجام فریضه، توضیح دادن، تعبیر کردن، گزارش کردن و همانند آن در نظر باشد، همچون: سپاس گزار، فرض گزار، نماز گزار، خواب گزار، خبر گزار و ... در این گزینه، هر دو فعل به کار رفته، یعنی «فرو آر» و «بمال» گذرا به مفعول اند.

۲۰. گزینه ۳ چهار فعل سازنده ی جمله ها: می برند، می برند، است و نهاده ای

۲۱. گزینه ۳ براعت: برتری جویی (برائت: بیزاری - دوری - پرهیز کردن)

ضجرت: تنگ دل شدن - اندوه - ملال (زجر: آزار - شکنجه - اذیت)

معنی متن: «مرکز آسمان دانش و مروارید دریای علم و ستاره ی آسمان کمال و جواهر معدن زبان آوری و استاد دانشمندان [سرزمین] ماوراءالنهر بود و در جوانی که در سمرقند زندگی و تحصیل می کرد، در نهایت ناتوانی و تنگ دستی بود و به نویسندگی می پرداخت و هزینه ی زندگی او را از حقوق آن (حقوق نویسندگی) به دست می آمد. شنیدم که گفت: زمانی، اندوه و دل تنگی بر من غالب شد و فقر، زندگی در این دنیای پهناور را برایم دشوار کرد و کار (تهی دستی ام) به جایی رسید که شلوار [م] را فروختم و با بهای آن نان خریدم»

عریضه: واژه ی «ضجرت» به معنی «دل تنگی» از کتاب های درسی حذف شده، اما ظاهراً هم چنان در ذهن طراحان و کتاب های تاریخ مصرف گذشته شان باقی مانده است!

۲۲. گزینه ۱ املای درست واژه ها: هایل: هول آور - هراس آور - ترسناک (حایل: جداکننده - هر چه میان دو چیز قرار بگیرد و بینشان جدایی بیندازد).

معنی عبارت: «یکی از پادشاهان به بیماری [سخت و] ترسناکی دچار شده بود که یادآوری نکردنش بهتر است.»

گزینه ی ۱: خلاصه (به هر حال) مورد توجه و قبول پادشاه قرار گرفت، زیرا آراستگی ظاهر و باطن داشت (زیبا رو و پاک سرشت بود). هم ردیفانش به جایگاه او حسادت ورزیدند و او را به خیانتی متهم کردند.

گزینه ی ۲: فرد نادان چاقی را دیدم [که] لباسی گران قیمت به تن [داشت] و بر اسب عربی (تازنده) سوار [بود] و برده [اش] به دنبال [او] می دوید.

گزینه ۳: درباره ی یکی از پادشاهان غیر عرب حکایت کرده اند که به دارایی های مردم دست درازی و آن را غارت می کرد و بنا را بر ظلم و آزار آنان گذاشته بود تا حدی که مردم به خاطر کردار [های] فریب کارانه اش کوچ کردند و به سرزمین بیگانه رفتند.

۲۳. گزینه ۱ املای درست واژه ها: بساط قربت

۲۴. گزینه ۲ املای درست، «زایل» است.

۲۵. گزینه ۱ واژه های مشتق: سنجش، ادبی، ارزشمند، باستانی
واژه های مرگب: یک دیگر، امکان پذیر

مجری طرح توسعه عدالت آموزشی

www.sanatishtarif.ir

واژه های مشتق - مرکب: لابه لا، تأثیر پذیری

۲۶. گزینه ۳ واژه های «براعت» و «اغربا» نادرست هستند و درست آن ها: برائت (=بیزاری) و اقربا (=نزدیکان)

۲۷. گزینه ۴ «از بهر»، «نغمات» و «غمز» در متن نادرست نوشته شده است.

۲۸. گزینه ۱ تنها فعل این گزینه گذرا به مسند نیست.

۲۹. گزینه ۳ غالب / - / مورخان / و / پژوهشگران / نوشته اند / که / وی / کور / - / مادرزاد / بود / اما / در / اشعار / - / وی /

نشانه هایی / است / که / به / احتمال / در / روزگار / - / جوانی / بینا / بوده است. ۲۸ واژه

تکواژها: غالب / - / مورخ / ان / و / پژوه / - / ش / گر / ان / نوشت / ه / اند / که / وی / کور / - / مادر / زاد / بود / Ø / اما / در /

اشعار / - / وی / نشان / ه / ها / یی / است / Ø / که / به / احتمال / در / روز / گار / - / جوان / آی / بین / / بود / ه / است / Ø /

۳۰. گزینه ۲ شکل درست واژه ها: گزاری (گذاری) - نیافزاید (نیفزاید) - لجه (لهجه) - برخواست (برخواست)

۳۱. گزینه ۲ واژه های نادرست و شکل درست آنها: عمارت (=امارت)، اولولامر (اولوالامر)، سلاح (=صلاح)، متاوعت (=مطاوعت)،

مسطور (=مستور)

۳۲. گزینه ۲ اگر / هم / رمان / نویس / رسالت / ی / داشت / ه / باش / - د / به / تر / است / ? / به / طور / - / غیر / - /

مستقیم / حرف / ش / را / ب / زن / - د / ۲۶

گزینه ۲: فقدان / - / نیرو / ی / ایمان / عامل / - / اصل / ی / - / تمام / - / ضعف / ها / در / جوانب / - / مختلف / - / فرهنگ / و /

ادب / - / روز / گار / - / ما / است / Ø / ۲۹

گزینه ۳: وظیفه / ی / نقد / - / ادب / ی / تجزیه / و / تحلیل / و / شکافت / ن / - / مسایل / ی / است / Ø / که / یک / خوان / نده

/ ی / عام / ی / از / عهده / آش / بر / می / آی / - د / ۳۱

گزینه ۴: همیشه / شاهد / - / این / نکته / بود / ه / ایم / که / قلّه / ها / ی / ادب / - / ما / کسان / ی / بود / ه / اند / که / عمق / - /

انسان / ی / - / کار / شان / جلب / - / نظر / می / کن / - د / ۳۵

۳۳. گزینه ۲ هر چند که برخی از گزینه ها خارج از کتاب است.

۳۴. گزینه ۱ در گزینه های «۱» رای مفعولی و در گزینه های دیگر رای فک اضافه دیده می شود.

۳۵. گزینه ۳ «فترت» و «ظلالت» نادرست است و درست آن ها، «فطرت: آفرینش، سرشت» و «ضلالت: گمراهی»

۳۶. گزینه ۴ اضغاث احلام: خواب های پریشان

۳۷. گزینه ۳ تعداد تکواژها را می شماریم:

سبک / و / سطح / - / نگار / ش / - / نامه / ها / ی / دوست / انه / بای / د / متناسب / با / سن / و / موقع / او / مقام / - / گیر / نده / باش / د /

(۲۶) تکواژ

تعداد تکواژها در گزینه ی ۱: ۲۵

تعداد تکواژها در گزینه ی ۲: ۲۱

تعداد تکواژها در گزینه ی ۴: ۲۲

۳۸. گزینه ۲ مرتب شده ی مصراع اول: چرا غم دگران من (م) را پریشان می کند.

غم: نهاد / پریشان: مسند / «م»: مفعول

اگر نه رشته ی جان ها به یک دیگر بسته است؟

نهاد

۳۹. گزینه ۱ ۲- سبب غفلت ها / ۳- سفر جان غافل / ۴- دل طفل طبعان

۴۰. گزینه ۳ ۱- خیمه ی سلطان / ۲- جدایی / ۴- آسودگی

۴۱. گزینه ۳ ساخت در معنی سازگاری: جمله ی سه جزئی گذرابه متمم می سازد

۴۲. گزینه ۱

۴۳. گزینه ۲ آموزش سه زبان فارسی، عربی، انگلیسی: صفت مضاف الیه

۴۴. گزینه ۴ در این گزینه ۱۲ تکواژ وجود دارد: نور / ی / از / آن / دیده / ه / که / بین / / تر / است / Ø

بررسی موارد در سایر گزینه ها: گزینه ی ۲ هم دارای ۱۲ تکواژ است.

گزینه ی ۱: دور / به / تو / خاتم / - / دور / ان / نبشت / Ø / ۹ تکواژ

گزینه ی ۲: رد / م / کن / Ø / م / که / از / همه / رد / گشت / ه / ام / ۱۲ تکواژ

گزینه ی ۳: چشم / ه / - / مه / تاب / - / تو / سرد / ی / گرفت / Ø / ۱۱ تکواژ

۴۵. گزینه ۴ منظور از این سوال این است که جمله مرکب را با حذف جملات وابسته، تبدیل به یک جمله مستقل کنیم. در این صورت جمله مستقل نهایی، یک جمله سه جزئی اسنادی خواهد بود:

مجری طرح توسعه عدالت آموزشی

www.sanatishtarif.ir

شهرت یافتن صاحبان هنر در هنر خاص خود، یکی از مقتضیات تمدن جدید است.

۴۶. **گزینه ۲** طراح محترم گروه اسمی را با گروه قیدی اشتباه گرفته، هسته دومین گروه اسمی (تسلی بخش) است که ۱۱ واج دارد و در گزینه‌ها ذکر نشده ولی هسته دومین گروه قیدی (کوره راه) است که ۷ واج دارد و نظر طراح است.

۴۷. **گزینه ۱** ناسپاس = نافرمان / منشی‌گری - صوفی‌گری / رندانه = مردانه / کشتار = دیدار

۴۸. **گزینه ۲** معادل‌های اجزای ساختمان واژه دهش = نگارش ← بن مضارع + ش

زیرنویس = دورنما / نامنظم = ناتمام / آبرفت = دست فرسود

۴۹. **گزینه ۳** تکواژهای داخل کمانک (به / هم / سرا / ی / نقش‌نمای اضافی / قلب / نقش‌نمای اضافی / تو / می / تپ / د / با / شوق) -

(عاشق / انه / ترین / نغمه / را / دو / بار / ه / ب / خون / ی)

۵۰. **گزینه ۴** بازی ی / سی - ی - اسی - ی / انقلابی - ی - ون / ۴ فرایند افزایشی - (شادی - ی / زی - ی - اد / مردم‌خی - ی -

بان ۳ فرایند افزایشی)